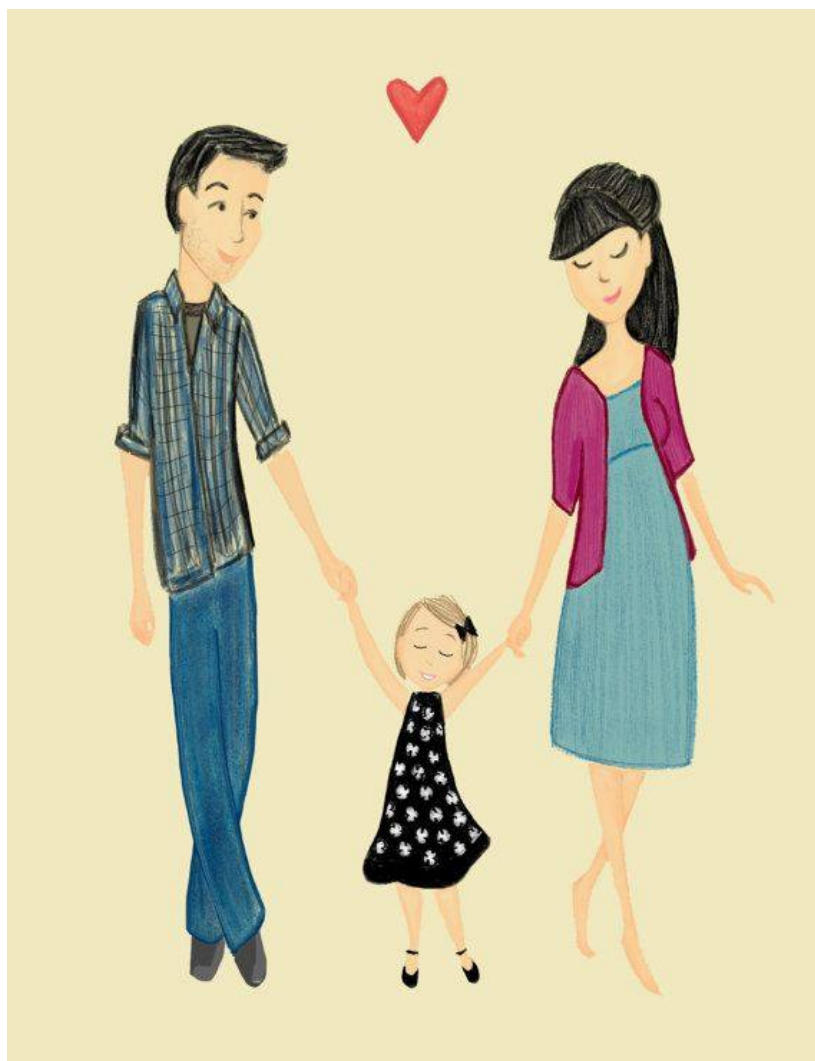

Základná škola s materskou školou, Bernolákova 1, 927 05 Šaľa

ADAPTAČNÝ PROGRAM

materskej školy

Vstup dieťaťa do materskej školy je významným medzníkom vo vývine dieťaťa. Prináša zmeny nielen v jeho živote, ale celej rodiny. Adaptáciu dieťaťa v materskej škole ovplyvňuje okrem vývinových predpokladov dieťaťa aj výchovný štýl, sociálny status dieťaťa v rodine a množstvo iných faktorov.

Cieľom adaptačného programu je uľahčiť dieťaťu príchod do materskej školy, pomôcť rodičom pri nástupe dieťaťa do materskej školy. Adaptačný proces je u detí rôzny a netrvá rovnako dlho.

V predškolskom období prebiehajú u detí podstatné zmeny v perceptuálno-motorickej, kognitívnej a sociálno-emocionálnej oblasti. Vzhľadom na rozdielne vnútorné predpoklady a odlišné podmienky rodinného výchovného prostredia s rôznou kultúrnou a socioekonomickou úrovňou sa dieťa rozvíja vlastným individuálnym tempom. Preto sú aj medzi deťmi rovnakého veku prirodzené individuálne rozdiely v dosiahnutej rozvojovej úrovni. Keďže každé dieťa je jedinečnou a neopakovateľnou osobnosťou, učiteľka rešpektuje vývinové špecifiká, uplatňuje individuálny prístup, rešpektuje psychické predpoklady dieťaťa, zvaží a hľadá možnosti ako dieťa v prípade potreby upokojí - pohladenie, úsmev, náruč... , zabezpečí pocit istoty, bezpečia a citovej stability.

V pedagogickej praxi a pri správnych výchovných postupoch učiteľkám pomáha správna orientácia **v základných rozvojových možnostiach** detí.

Charakteristika adaptačných prejavov u u detí podľa veku

Deti 2-3 ročné sú málo samostatné a preto aj závislé na dospelých osobách. V adaptačnom období, ale tiež krátko po chorobe či víkende sú odkázané na pomoc a citovú podporu dospelého. Prevláda silná citová väzba na matku. Pozornosť dieťaťa je nestála, vnemy majú syntetický ráz, sú celostné a nepresné. Postupne s automatizáciou pohybových činností sa pozornosť dieťaťa prenáša na cieľ a výsledok činnosti. Imitácia činnosti dospelého, jeho napodobňovanie je najzákladnejší spôsob učenia sa detí v tomto veku, intenzívne sa osvojuje a rozvíja reč dieťaťa, zlepšuje sa celková zrozumiteľnosť reči. Je nie len prostriedkom sociálnej komunikácie ale aj dôležitým prostriedkom komunikácie citov.

Deti 3-4 ročné sú tiež ešte málo samostatné. Postupne sa táto situácia mení, pretože v tomto veku prudko prebieha proces osamostatňovania dieťaťa, najmä pri utváraní a rozvíjaní návykov a zručností sebaobsluhy, no i v iných činnostiach. Proces sebauvedomovania úzko súvisí s vývinovou zvláštnosťou – detský negativizmus resp. detský vzdor. Tieto prejavy správania postupne doznievajú, dieťa sa stáva osobnosťou, postupne nadobúda vlastnú identitu. City sa vyznačujú protichodnosťou, z toho dôvodu býva dieťa citovo nestále, náladové a rozrušia ho aj úplné maličkosti. Preto potrebuje prostredie plné istoty a bezpečia. Zlepšuje sa hrubá motorika a celková koordinácia pohybov, manipulácia s predmetmi, utvárajú sa základy jemnej motoriky. Výrazne sa utvárajú a zdokonaľujú kultúrno-hygienické a mravné návyky, sebaobslužné návyky a elementárne pracovné zručnosti. Na vykonanie týchto činností však dieťa potrebuje primeraný čas. Pozornosť je ešte stále nestála a krátkodobá, dieťa rýchlo mení predmet svojich záujmov. Hra dieťaťa trvá krátko a je pomerne jednoduchá. Udržiava si individuálny ráz aj napriek tomu, že sa súbežne hrá niekoľko detí vedľa seba. Skupinky utvárajú deti v závere tretieho roku a objavujú sa náznaky skupinovej hry.

Deti 4-5 ročné sú už samostatnejšie a pohotovejšie. Majú pomerne dobre osvojené hygienické, niektoré pracovné a mravné návyky ako aj základy kultúrneho správania. Rozkolísanosť citových stavov postupne ustupuje a začínajú sa objavovať náznaky vyšších citov, poznávacích, morálnych, estetických a sociálnych. Dieťa sa v tomto veku lepšie prispôsobuje prijatým pravidlám správania sa v skupine a ľahšie nadväzuje kontakty s inými deťmi. Zapája sa do skupinových činností a objavujú sa u neho náznaky kooperatívneho správania. Čas zotrvávania v individuálnej hre alebo činnosti sa predlžuje. Zdokonaľuje sa pohybová koordinácia, hrubá motorika, postupne sa zlepšuje aj jemná motorika a automatizujú sa pohybové návyky. Myslenie dieťaťa sa v tomto veku spája s konkrétnym cieľom, ku ktorému smeruje konanie. Rozvoj predstavivosti a fantázie, rýchle pokroky v reči a myslení umožňujú dieťaťu nastroľovať stále nové problémy, na ktoré samo nedokáže nájsť odpoveď, preto sa ich pokúša riešiť kladením množstva otázok dospelým. Reč postupne stráca situačný ráz a stáva sa nástrojom myslenia a prostriedkom sociálnej komunikácie. Senzomotorické a rozumové skúsenosti dieťaťa sú čoraz širšie. Poznanie okolitej skutočnosti

je však stále povrchné, pretože dieťa ešte nechápe mnohé logické vzťahy, ktoré fakty a udalosti spájajú.

Tento proces sa kvalitatívne mení a postupne zdokonaľuje medzi **5. – 6. rokom** a jeho úroveň určuje stupeň zrelosti pred vstupom na primárne vzdelávanie. Medzi deťmi však existujú rozdiely a preto charakteristika ich adaptačných schopností vzhľadom na ich vek je len orientačná a veľmi všeobecná.

ADAPTAČNÝ PROGRAM ALEBO „AKO DEŤOM UĽAHČIŤ VSTUP DO MATERSKEJ ŠKOLY“

Vstup do materskej školy nie je pre každé dieťa samozrejmosťou. Pre dieťa začína úsek života s mnohými požiadavkami, v prostredí, ktoré sa veľmi líši od dôverne známeho domova.

Pobyt v materskej škole mu prináša rôzne zmeny - iný denný režim, prítomnosť iných detí, akceptovanie iných dospelých osôb, iná možnosť uspokojenia aktuálnej potreby či priania, pozornosť učiteľky sa zameriava na všetky deti. Prispôsobenie sa novým pomerom predstavuje pre dieťa určitú záťaž. Sú deti, ktoré si v novom prostredí zvykajú ľahšie, tešia sa do materskej školy a veľmi ľahko nadväzujú kontakty s dospelými a deťmi. Iné deti sa síce na začiatku tešia, ale po prvých skúsenostiach ju odmietajú navštevovať a potrebujú čas na adaptáciu. Sú aj také deti, ktoré si len s ťažkosťami zvykajú na nové prostredie a vstup do materskej školy je pre ne nadmernou záťažou.

Proces prispôbovania sa na nové prostredie je individuálny, je závislý od individuálnych osobitostí každého dieťaťa. Nové skúsenosti dieťaťa v materskej škole ovplyvňujú jeho správanie doma i v materskej škole.

Dĺžku adaptácie je potrebné prispôbiť na základe konzultácie so zákonným zástupcom dieťaťa. Ak dieťa nevie prijať život v materskej škole, je potrebné po konzultácii so zákonným zástupcom dieťaťa prerušiť jeho dochádzku do materskej školy na nejaký čas, prípadne odložiť dochádzku na ďalší školský rok.

Rodičia

- **TRÉNUJTE ODLÚČENIE**

Už pred vstupom do MŠ by malo dieťa vydržať krátku dobu bez mamy. Príležitostné odlúčenie mu umožní získať istotu, že mu mama neutečie, ale že sa po určitej dobe vráti. Tieto skúsenosti sa však pozitívne prejavia len vtedy, keď sa rodičia vrátia v dohodnutú dobu. Pre matku môže byť tiež ťažké odlúčiť sa od dieťaťa a nechať ho v starostlivosti „cudzích“ osôb. Dlhé lúčenie matky s dieťaťom je pre obidvoch bolestné a nepomáha. Dlhé lúčenie dieťa zneisťuje, pretože zvláštne správanie sa matky podnecuje a potvrdzuje jeho strach.

- **UMOŽNITE DIEŤAŤU STRETÁVANIE SA S VRSTOVNÍKMI**

Ešte pred vstupom do MŠ môžete dieťaťu sprostredkovať kontakt s rovesníkmi, napr. na detskom ihrisku, v materskom centre ..., aby sa naučilo s nimi kontaktovať a vychádzať.

- **ZOZNÁMTE DIEŤA S MATERSKOU ŠKOLOU**

Rozprávajte dieťaťu o materskej škole. Usilujte sa však byť reálny, čiže žiadne "fantázie" o tom, aké krásne hračky a skvelí kamaráti ho tam čakajú. Pri dnešnom zariadení detských izieb sa môže stať, že sa vášmu dieťaťu v materskej škole na prvý pohľad žiadna z hračiek nezapáči, a to znamená sklamanie. V inom prípade sa môže stať, že s hračkou, ktorá sa vášmu dieťaťu páči, sa bude hrať iné - smelšie dieťa. K sklamaniu z prvých dojmov pristúpi aj presvedčenie, že mama alebo oco klamú, veď predsa povedali, že... Je vhodné vyjsť si na vychádzku k areálu MŠ. Nezáväzne, len tak cez plot obzerajte a hádajte spolu s vašim dieťaťom, čo môže byť vnútri (reálne), obzrite si dvor, hojdačky, preliezačky ...

- **BERTE OHĽAD NA TELESNÚ ZÁŤAŽ**

Začiatok v materskej škole je pre dieťa telesne náročný. Rýchlo vyčerpá svoje sily, pretože deň v MŠ je preň únavný. Bezprostredne po návšteve materskej školy dieťa potrebuje čas na odpočinok. Väčšie aktivity, napr. veľký nákup, prechádzku, návštevu ihriska a pod., by ste mali odložiť. U detí menej telesne zdatných musíme odhadnúť dĺžku pobytu v materskej škole, aby sme nezväčšovali ich zaťaženie.

Pedagógovia

- **UMOŽNITE ZÁKONNÉMU ZÁSTUPCOVI PODĽA JEHO PRIANIA POBYT S DIEŤAŤOM V MATERSKEJ ŠKOLE S POSTUPNÝM SKRACOVANÍM ČASU JEHO POBYTU /POZNÁVAJTE DIEŤA V PRIRODZENÝCH INTERAKCIÁCH S MATKOU/**
- **PRIJÍMAJTE DIEŤA S OBLÚBENOU HRAČKOU, S ÚSMEVOM, S RADOŠŤOU A PLNOU POZORNOSŤOU**
- **DBAJTE O SÚHRU VŠETKÝCH ZAMESTNANCOV MATERSKEJ ŠKOLY, NA TVORIVÚ PRÁCU, VÝBER VHODNÝCH FORIEM, METÓD A PROSTRIEDKOV PRI VÝCHOVNO-VZDELÁVACOM PÔSOBNÍ NA DIEŤA**
- **VYTVÁRAJTE DIEŤAŤU MILÉ, PRÍŤAŽLIVÉ, PODNETNÉ PROSTREDIE**
- **PÔSOBTE NA POKOJNÝ PRIEBEH ADAPTÁCIE VYTVORENÍM ESTETICKÉHO A PODNETNÉHO PROSTREDIA**
- **VYUŽÍVAJTE DANÉ OKOLNOSTI NA POZVOLNÉ A CITLIVÉ ZAČLEŇOVANIE DIEŤAŤA DO PROSTREDIA, ABY TO BOLO PREŇ PRÍJEMNÉ ALEBO ASPOŇ PRIJATEĽNÉ**

- SLEDUJTE PREJAVY DIEŤAŤA: AKO PREŽÍVA SVOJE NÁVRATY, ČI SA NEBOJÍ VSTÚPIŤ DO TRIEDY, AKÝ VZŤAH MÁ K DOSPELÝM...
- NECHAJTE DIEŤA VYBÚRIŤ SA, VYPLAKAŤ SA, AŽ POTOM SA USILUJTE O ZBLÍŽENIE
- NA ZÁKLADE ZISTENÝCH POZNATKOV SPOLUPRACUJTE A KOMUNIKUJTE SO ZÁKONNÝMI ZÁSTUPCAMI DETÍ
- PRISTUPUJTE K DIEŤAŤU INDIVIDUÁLNE, REŠPEKTUJTE POTREBY DIEŤAŤA
- POZNAJTE DIEŤA, JEHO ZDRAVOTNÝ STAV, ÚROVEŇ ROZVOJA JEHO OSOBNOSTI

Riaditeľka školy:

1. Riaditeľka školy vytvorí podmienky na dochádzku dieťaťa do materskej školy, pričom so zákonným zástupcom dieťaťa dohodne dĺžku pobytu dieťaťa v materskej škole.
2. V čase adaptačného pobytu dieťaťa v materskej škole pedagogickí zamestnanci spolupracujú so zákonným zástupcom dieťaťa s prihliadnutím na individuálne osobitosti dieťaťa.
3. **V prípade zníženej adaptačnej schopnosti dieťaťa a v záujme jeho zdravého vývinu môže riaditeľka školy po prerokovaní so zákonným zástupcom dieťaťa alebo na základe jeho písomnej žiadosti rozhodnúť o prerušení dochádzky dieťaťa do materskej školy na dohodnutý čas.**
4. *Riaditeľka školy je povinná dodržiavať platnú legislatívu a najmä postupovať v zmysle zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.*

V Šali, 30.08.2015

vypracovala:

Katarína Zimmermann